

Accountantsverslag

Gemeente Overbetuwe
Boekjaar 2024

bakertilly

Aanbiedingsbrief

Aan de gemeenteraad van de gemeente Overbetuwe
Postbus 11
6660 AA ELST

Onderwerp: Accountantsverslag 2024

Kenmerk: 2506-05873

Datum: 13 juni 2025

Geachte leden van de gemeenteraad,

In overeenstemming met de opdracht tot de controle van de jaarrekening 2024 van gemeente Overbetuwe, zoals overeengekomen in onze opdrachtbevestiging d.d. 26 augustus 2024, bieden wij u hierbij het accountantsverslag aan. Het accountantsverslag bevat de bevindingen en conclusies naar aanleiding van onze werkzaamheden. De bevindingen in dit verslag zijn afgestemd met de ambtelijke organisatie en het college op 26 mei 2025.

Wij hebben u op 13 juni 2025 gemachtigd om onze goedkeurende controleverklaring op te nemen in uw jaarrekening 2024.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en lichten de inhoud van deze rapportage nader toe in de auditcommissie van 25 juni 2025.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly (Netherlands) B.V.

drs. W.W.L.A. Wentink RA

Inhoud

1. Bestuurlijke samenvatting
2. Opdracht, scope en uitkomsten
3. Financiële positie
4. Belangrijkste bevindingen
5. Bevindingen interne beheersing
6. Overige onderwerpen
7. Bijlagen

1 Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijke samenvatting

Wij hebben bij de jaarrekening 2024 een goedkeurende verklaring verstrekt.

Het jaarverslag is cf. NV COS 720 verenigbaar met de jaarrekening en voldoet in materiële zin aan de laatste actuele voorschriften.

Uit onze controle met betrekking tot ons oordeel ten aanzien van de getrouwheid blijken geen ongecorrigeerde fouten.

Wij hebben bij de controle van de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) boven de rapporteringsgrens geconstateerd.

Daarnaast merken wij op dat de trend van de jaarlijkse toename van het aantal te verantwoorden regelingen zich lijkt te keren. Ten opzichte van voorgaand jaar is het aantal te verantwoorden regelingen afgenomen. (2023: 32 regelingen, 2024: 28 regelingen). Evenwel heeft het nog altijd forse aantal regelingen wederom een extra inspanning van zowel de organisatie als van ons gevraagd.

De gemeente heeft er bewust voor gekozen de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening en de toelichting hierop in de paragraaf bedrijfsvoering onderdeel te laten zijn van het jaarverslag, ondanks dat dit als gevolg van het uitblijven van de formele wijziging van de BBV en BADO in formele zin nog niet verplicht is. Op deze wijze is invulling gegeven aan de aanbeveling van het Rijk om de verantwoording op te nemen, zoals de wetgever had beoogd. Bovendien wordt invulling gegeven aan de lokale afspraken tussen het college en de gemeenteraad, zoals opgenomen in de aangepaste verordeningen. Tevens kunnen de provincie en het Rijk gebruik maken van de opgenomen verantwoording.

Bestuurlijke samenvatting

Het totaal van de rechtmatigheidsbevindingen van het college in 2024 komt uit op € 1,9 miljoen. Daarmee overschrijdt het college de door u vastgestelde verantwoordingsgrens niet. De bevindingen zien enerzijds toe op een overschrijding van de lasten en kredieten (€ 1,4 miljoen). Deze overschrijdingen zijn geheel passend binnen het beleid en de afspraken tussen raad en college. Daarmee zijn deze overschrijdingen als acceptabel aangemerkt. Anderzijds hebben de rechtmatigheidsbevindingen betrekking op het niet voldoen aan de Europese aanbestedingsregels (€ 0,5 miljoen). Wij adviseren u kennis te nemen van de toelichting die het college opgenomen heeft in de paragraaf bedrijfsvoering.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2024 in overeenstemming zijn met de Wet normering topinkomens (WNT) en dat de jaarrekening 2024 van de gemeente Overbetuwe voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Inzake de kosten Jeugdwet en de Wmo nieuwe taken steunt de gemeente voor het vaststellen van de prestatielevering (deels) op productieverantwoordingen van zorgaanbieders die zijn voorzien van een controleverklaring. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden en de ontvangen controleverklaringen resteert inzake de kosten Jeugdwet en Wmo een onzekerheid van € 1.067.000 respectievelijk € 272.000.

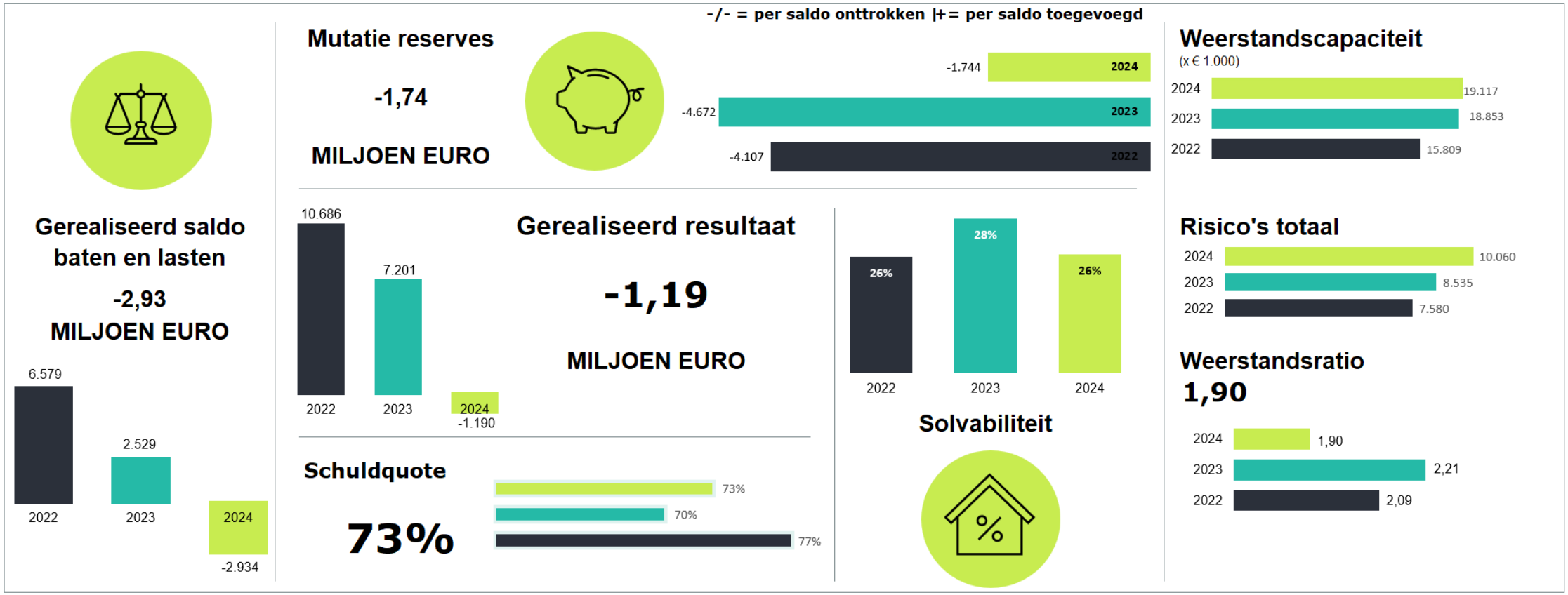
De gemeente heeft de totale kosten inzake de PGB budgetten gebaseerd op de schatting van de SVB. Evenals vorig jaar heeft geen sluitende controle op de levering van de zorg plaatsgevonden door de SVB. De gemeente heeft derhalve zelf werkzaamheden uitgevoerd op de levering.

Het boekjaar 2024 sluit met een nadelig financieel resultaat van € 1,2 miljoen, waar dit in 2023 nog een voordelig resultaat was van € 7,2 miljoen. De totale vermogenspositie van de gemeente bedraagt € 49,6 miljoen (2023: € 52,5 miljoen) met een solvabiliteitsratio van 26% (2023: 28%). De vermogenspositie is dan ook redelijk te noemen aangezien de solvabiliteit richting de signaleringswaarde (20%) van de Provincie Gelderland beweegt. Voor 2025 heeft de gemeente een sluitende begroting, waarbij wij aantekenen dat dit gerealiseerd wordt door enerzijds bezuinigingen en anderzijds een (incidentele) onttrekking aan de algemene reserve van € 2,6 miljoen.
Het college concludeert in de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing dat de weerstandscapaciteit ruim voldoende is.

Bestuurlijke samenvatting

Financiële kengetallen en signaleringswaarden

2 Opdracht, scope en uitkomsten

2. Opdracht, scope en uitkomsten

Reikwijdte van de controle

De jaarstukken van uw gemeente bestaan uit:

- Het jaarverslag (programmaverantwoording + paragrafen).
- De jaarrekening.
- Bijlagen.

Met de opdrachtbevestiging van d.d. 26 augustus 2024 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2024. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle geen sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle.

Overzicht toleranties

De materialiteit bij de uitvoering van onze controle is € 1.488.000 Het materialiteitspercentage van 1% sluit aan op het door de gemeenteraad op 6 december 2022 vastgestelde ‘Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening en rechtmatigheidsverklaring van het college over 2023 (en verder)’.

	Grondslag	Bedrag
Goedkeuringstolerantie fouten	1% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 1.488.000
Goedkeuringstolerantie onzekerheden	3% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 4.464.000
Rapporteringstolerantie	Conform het gemeentelijke controleprotocol	€ 100.000

De toleranties voor de rechtmatigheidsverantwoording, zijn vastgelegd in de door de raad op 12 mei 2025 vastgestelde Nota rechtmatigheidsverantwoording 2023 die met terugwerkende kracht is ingesteld. Deze wijken beperkt af van de toleranties voor de controle op de getrouwheid. Dit leidt ertoe dat de door het college opgestelde rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de volgende

	Grondslag	Bedrag
Verantwoordingsgrens	3% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 4.464.000
Rapporteringstolerantie	Conform het gemeentelijke controleprotocol	€ 100.000

2. Opdracht, scope en uitkomsten

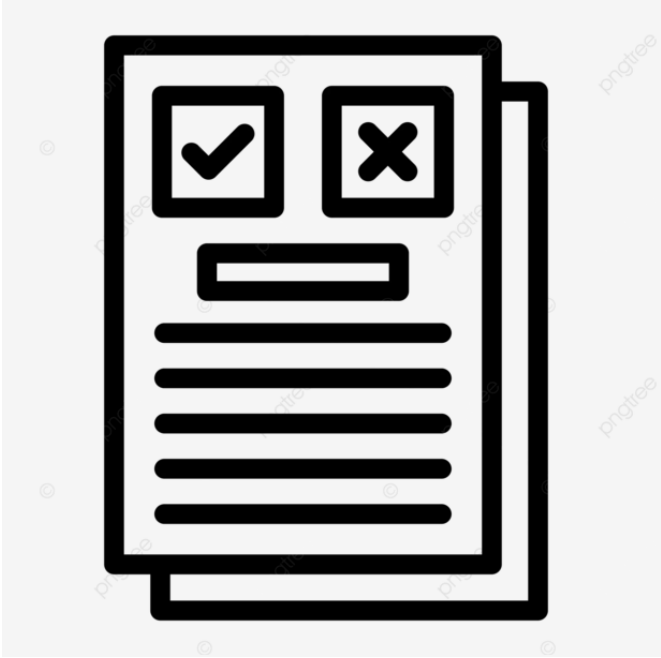
Kernpunten en significante risico’s in de controle

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen, onder andere met betrekking tot de volgende kernpunten van de controle:

- Waardering van uw grondexploitaties;
- Prestatielevering inkopen;
- Wet Normering Topinkomens;
- Prestatielevering sociaal domein;
- Risico dat het management van de gemeente de procesafspraken doorbreekt, hetgeen een standaard risico is vanuit onze beroepsregels;
- Het risico dat de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening geen getrouw beeld geeft doordat onrechtmatigheden onvolledig zijn verantwoord in de rechtmatigheids-verantwoording ten aanzien van het onderdeel aanbestedingsrechtmatigheid.

Uitkomsten

Wij hebben bij de jaarrekening 2024 een goedkeurende verklaring voor de getrouwheid afgegeven.

2. Opdracht, scope en uitkomsten

Interne beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij de interne beheersing inclusief de IT-omgeving, voor zover van belang voor de jaarrekeningcontrole, beoordeeld. Wij merken daarbij op dat onze werkzaamheden niet gericht zijn op het geven van een oordeel over de interne beheersing van de organisatie als geheel. Onze rapportage naar aanleiding van de interimcontrole (managementletter) bevat daardoor niet alle onvolkomenheden in de interne beheersing, die bij een eventueel uitgebreid en hierop specifiek gericht onderzoek naar voren zouden kunnen komen.

Naar aanleiding van onze werkzaamheden hebben wij een managementletter opgesteld. De managementletter hebben wij op 21 november 2024 toegelicht in de auditcommissie.

In lijn met voorgaande jaren constateren we dat de organisatie aandacht heeft voor het verbeteren van de inrichting van de interne beheersing. We zien dat afgelopen periode weer belangrijke stappen zijn gezet. Dit is vooral zichtbaar binnen het sociaal domein, binnen deze afdeling is geïnvesteerd in drie kwaliteitsmedewerkers die vanuit een duidelijke visie samenwerken. Daarnaast zien we ook dat voor het proces inkopen duidelijke verbeteringen zijn ingezet.

2. Opdracht, scope en uitkomsten

Frauderisico's en continuïteit

Onze controleverklaring over boekjaar 2024 bevat, gelijk aan voorgaand jaar, een verplichte paragraaf over onze werkzaamheden met betrekking tot fraude en een met betrekking tot continuïteit. Hierna wordt uiteengezet hoe de accountant bij de controleaanpak inspeelt op risico's ten aanzien van fraude en continuïteit en worden de uitgevoerde werkzaamheden toegelicht. De mate van detail en de omvang van de rapportage over fraude en continuïteit in de controleverklaring hangen onder meer af van de onderkende risico's, de omvang en aard van de organisatie alsmede de bevindingen naar aanleiding van de werkzaamheden.

Frauderisico - Risico dat het management van de gemeente de procesafspraken doorbreekt

Het college dan wel het management bevindt zich vanuit haar rol binnen de organisatie in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het op basis van hiërarchie in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken, die anderszins effectief lijken te werken. Een incentive van het college of management zou hierbij kunnen zijn om op die wijze een betere financiële situatie of prestatie te presenteren. Dit risico ziet in onze optiek met name toe op het verschuiven tussen verschillende budgetten, Onze beroepsregels schrijven voor dat de accountant dit risico in zijn controle onderkend. Om dit frauderisico te ondervangen hebben wij de volgende werkzaamheden verricht:

- analyseren en beoordelen van op basis van risicocriteria geselecteerde journaalposten en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht om de nauwkeurigheid van de geselecteerde journaalposten te controleren;
- analyse van aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt;
- doornemen van notulen van vergaderingen van het management, college en de raad.

Frauderisico - Het risico dat inkoopfacturen niet in overeenstemming zijn met de geleverde prestatie omdat de prestatie niet is ontvangen

Wij hebben vastgesteld dat binnen het gemeentelijke proces inkopen de prestatieakkoordverklaarder de juistheid van de gefactureerde prijs en levering van de goederen/diensten controleert. Echter wordt de juistheid van de prijs en de levering van de goederen/diensten bij deze controle niet altijd zichtbaar en met voldoende diepgang onderbouwd.

2. Opdracht, scope en uitkomsten

Hierdoor bestaat het risico dat lasten niet nauwkeurig zijn verantwoord, omdat de inkoopfactuur niet in overeenstemming is met de geleverde prestatie of de inkoop niet tegen de juiste prijs is gefactureerd.

Om dit frauderisico te ondervangen hebben wij aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd in de vorm van een statistische steekproef op basis van een hoger risicoprofiel waarbij voor elke waarneming op basis van onderliggende stukken is vastgesteld dat de prestatie (zowel de prijs component als de hoeveelheid component) onderbouwd is.

Overall constateren wij dat fraude en fraudepreventie een onderdeel is waar de gemeente actief mee bezig is. Het college heeft een integriteitsbeleid en een klokkenluidersregeling geïmplementeerd en beschikt over een interne frauderisicoanalyse waarin frauderisico's worden geïdentificeerd en relevante interne controlemaatregelen gedefinieerd zijn om deze frauderisico's te mitigeren. Door deze interne controlemaatregelen is in 2024 een geval van verdenking van fraude geconstateerd door de gemeente. Dit betrof een onterecht niet opgelegde factuur voor burgerleges en het onjuist toepassen van regelgeving (huwelijkstermijn). Na aanmaning is het openstaande bedrag alsnog voldaan. De betreffende medewerker is uit dienst en er is aangifte gedaan. Er zijn geen financiële gevolgen voor de gemeente. De gemeente heeft dit ook toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Continuïteit

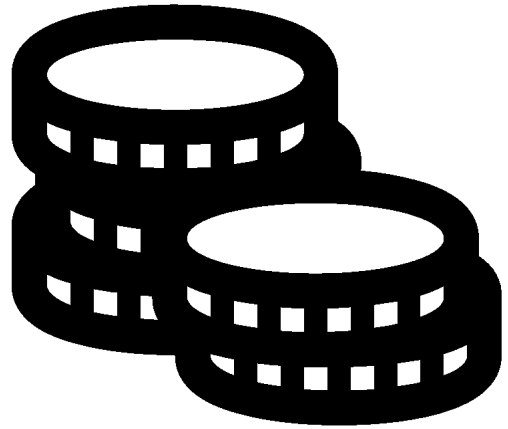
Als onderdeel van de vereisten voor de nieuwe controleverklaring hebben wij ook de continuïteitsveronderstelling getoetst. Voor gemeenten geldt dat vanwege de onbegrensde leencapaciteit bij de BNG (en daardoor altijd aanwezige liquiditeit) per definitie geen onzekerheid kan bestaan over de continuïteitsveronderstelling. Naast feitelijke discontinuïteit is ook de mate waarin de gemeente zelfstandig en autonoom (financieel) beleid kan voeren een belangrijke veronderstelling. Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Overbetuwe geen sluitende meerjarenbegroting heeft voor de jaren 2026-2028. De provincie Gelderland heeft in haar schrijven van 30 januari 2025 de gemeente onder regulier (repressief) toezicht geplaatst, aangezien de begroting 2025 reëel en structureel sluitend is. Voor de periode daarna ligt een forse opgave.

De gemeente Overbetuwe is daarmee aan de slag en in januari 2025 is een informatiememo "Denkrichtingen ombuigingen" gedeeld met de raad als opmaat naar de Kadernota 2026. In de Kadernota zijn lastenverzwaringen en ombuigingen opgenomen die ertoe moeten leiden dat de begroting 2029 structureel sluitend is. Daarnaast geven de financiële kengetallen inclusief het weerstandsrisico geen reden tot twijfel of de gemeente haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten.

2. Opdracht, scope en uitkomsten

Naleving wet- en regelgeving en overige

Wij informeren de gemeenteraad over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Gedurende de controle zijn geen significante punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin de gemeenteraad in staat is haar taken te vervullen.

3 Financiële positie

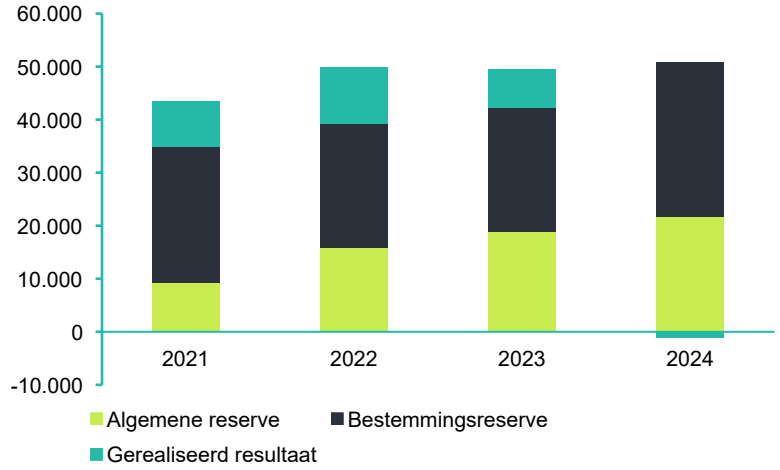

3. Financiële positie

Vermogenspositie

Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per 31 december 2024 volgens de jaarrekening € 49,6 miljoen.

Grafiek ontwikkeling eigen vermogen (x € 1.000)

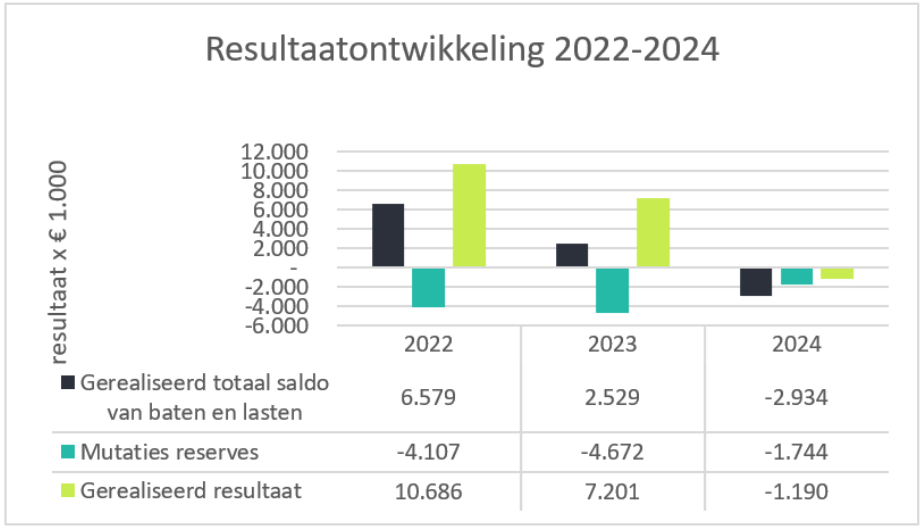

Van de totale reserves (exclusief resultaat) ter hoogte van € 50,8 miljoen is € 21,7 miljoen opgenomen als algemene reserve. Het saldo van deze algemene reserve is ten opzichte van voorgaand jaar gestegen met € 2,8 miljoen. Per saldo zijn de bestemmingsreserves gedurende 2024 gestegen met € 2,6 miljoen. Het gerealiseerde resultaat bedraagt € 1,2 miljoen nadelig.

Analyse van het resultaat

Het resultaat vóór mutaties in de reserves laat een positief saldo zien. Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten bedraagt afgerond € 6,2 miljoen positief. In de primitieve begroting was rekening gehouden met een nadelig resultaat van € 1,5 miljoen.

Ter illustratie en aanvullende informatie geven wij u in het hierna opgenomen overzicht de ontwikkeling van het resultaat (“gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten” en “gerealiseerde resultaat”) weer over de jaren 2022 tot en met 2024.

3. Financiële positie

Wij constateren dat tot en met 2023 in meerjarenperspectief positieve resultaten werden gerealiseerd, zowel operationeel (saldo van baten en lasten) als onder aan de streep (“gerealiseerde resultaat”). De forse omvang van deze positieve resultaten werden alle jaren in belangrijke mate beïnvloed door incidentele posten. Voor 2022 en 2023 waren er forse meevallers als gevolg van de middelen ontvangen voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. In 2024 is deze trend gebroken: zowel het saldo van baten en lasten als het gerealiseerde resultaat zijn nadelig.

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening wordt in hoofdlijnen een verklaring gegeven voor de afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. Als onderdeel van de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2024 wordt overzichtelijk aangegeven welke baten en lasten als incidenteel zijn aan te merken. Voor een gedetailleerd inzicht van de afwijkingen en de verklarende toelichting hierop verwijzen wij u naar de toelichtingen per programma, zoals opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in uw jaarrekening.

Ravijnjaar

Vanaf 2026, het zogeheten ravijnjaar, dreigt een groot financieel tekort voor Nederlandse gemeenten.

Het dwingt gemeenten tot moeilijke keuzes: vasthouden aan bestaande taken en voorzieningen of ingrijpende hervormingen doorvoeren.

Op 19 december 2024 is de notitie structurele baten en lasten van de commissie BBV gepubliceerd. Nieuw hierin is de mogelijkheid om het surplus van de algemene reserve in te zetten als (structurele) bate in de begroting.

Dit surplus is het deel dat niet nodig is voor het afdekken van risico’s (weerstandscapaciteit). Van dit vrij besteedbare deel (surplus) kan een gemeente met ingang van 1 januari 2024 jaarlijks maximaal 10% inzetten voor het dekken van structurele lasten met de voorwaarde dat de solvabiliteit groter of gelijk aan 20% is en blijft. De inzet van het surplus algemene reserve (= vrije reserve) wordt door dit gebruik als structurele bate bestempeld en is daarmee ook een uitzondering op de regel dat reservemutaties incidenteel zijn. Het weerstandsvermogen moet daarbij dan wel, naar het oordeel van de toezichthouder, voldoende zijn. De gemeente Overbetuwe heeft voor 2025 een sluitende begroting, waarbij een (incidentele) onttrekking aan de algemene reserve van € 2,6 miljoen is ingerekend.

3. Financiële positie

Voor de jaren 2026 tot en met 2028 worden, bij ongewijzigd beleid, tekorten verwacht van rond de € 6 miljoen per jaar. Het college heeft in januari 2025 een informatiememo “Denkrichtingen ombuigingen” gedeeld met de raad als opmaat naar de Kadernota 2026. In de Kadernota zijn lastenverzwaringen en ombuigingen opgenomen die ertoe moeten leiden dat de begroting 2029 structureel sluitend is. Wellicht ten overvloede merken wij op dat niet alleen het formuleren van haalbare ombuigingen van groot belang is, maar dat ook de monitoring van de realisatie van de ombuigingen essentieel is.

Weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden bezien.

Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gegeven van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Hieronder hebben wij de ontwikkelingen in uw kengetallen en een relatie naar

	Gemeente		Landelijk	
Kengetal	**2024**	**2023**	**2024***	**2023**
Netto schuldquote	73%	71%	57%	38%
Netto schuldquote gecorrigeerd	67%	64%	51%	32%
Solvabiliteit	26%	28%	35%	39%
Grondexploitaties	2%	3%	7%	6%
Belastingcapaciteit	73%	73%	101%	100%
Structurele exploitatieruimte	-0,5%	0,9%	2,0%	3,3%

* = op basis van begroting

Het kengetal **schuldquote** is gestegen ten opzichte van 2023, hetgeen in de basis een negatieve ontwikkeling is. De **netto schuldquote** weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

3. Financiële positie

Voor de schuldquote geldt een signaalwaarde van 130 en bij percentages tussen de 100 en 130 is voorzichtigheid gevraagd. De schuldquote van de gemeente Overbetuwe blijft ruim onder de signaalwaarden maar is minder goed dan het landelijke gemiddelde.

De **solvabiliteit** neemt af naar 26% in 2024. Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Indien er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen (het totaal van de algemene en de bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. De VNG hanteert een signaalwaarde als de solvabiliteit onder de 20% komt. Aan de bovenkant oordeelt het VNG dat een solvabiliteit boven de 50% als zeer goed aan te merken is. Met de afname van de solvabiliteit beweegt de gemeente richting de signaleringswaarde. De meerjarenbegroting 2025 laat zien dat, bij ongewijzigd beleid, de gemeente onder de 20% dreigt te zakken.

Het kengetal **grondexploitaties** geeft weer hoe de waarde van de in exploitatie genomen gronden zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Gegeven de beperkte omvang van de gemeentelijke grondexploitaties is dit cijfer lager dan het landelijk gemiddelde.

Het kengetal **belastingcapaciteit** laat de lastendruk in de gemeente Overbetuwe ten opzichte van het landelijk gemiddelde zien. Geconstateerd kan worden dat dit het gemeentelijke kengetal in 2024 lager ligt dan het landelijke (begrote) gemiddelde, hetgeen als positief moet worden gezien. Hier zit ruimte om aanvullende baten te genereren. Deze ruimte wordt in de Kadernota 2026 ook ingezet om meer inkomsten te genereren en het begrotingstekort op te vangen.

Op basis van het kengetal **structurele exploitatieruimte** blijkt dat er structurele begrotingsruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen. Op basis van de begroting 2025-2028 komt dit cijfer volgende jaren onder druk te staan en de verwachting is dat, bij ongewijzigd beleid, deze zal oplopen naar -4%.

In de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" in het jaarverslag is een toelichting opgenomen op de weerstandscapaciteit van de gemeente. Op basis van de inventarisatie van de geïdentificeerde risico’s, waarbij rekening wordt gehouden met kans op voordoen en financiële impact, wordt berekend welk bedrag benodigd is ter dekking van de geïdentificeerde risico’s.

3. Financiële positie

In de tabel hieronder is het verloop over de afgelopen 3 jaar weergegeven inclusief een kwalificatie van de weerstandsratio. De weerstandscapaciteit bestaat bij de gemeente Overbetuwe voornamelijk uit de algemene reserve.

	2024	2023	2022
Weerstandscapaciteit (eenmalig)	€ 19.117	€ 18.853	€ 15.809
Risico's	€ 10.060	€ 8.535	€ 7.580
Weerstandsratio	**1,9**	**2,2**	**2,1**

Er is sprake van een beperkte stijging van 1,4% van de beschikbare eenmalige weerstandscapaciteit in 2024 ten opzichte van 2023. In 2023 was sprake van forsere stijging (19%) ten opzichte van 2022. Uw gemeente heeft vervolgens op basis van een risico-inventarisatie berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Hieruit volgt een gekwantificeerd bedrag aan benodigde weerstandscapaciteit van € 10,1 miljoen (2023: € 8,5 miljoen). Ten opzichte van voorgaand jaar is sprake van een stijging van de gekwantificeerde risico's met € 1,5 miljoen.

De stijging van de gekwantificeerde risico's wordt met name veroorzaakt door het toevoegen van twee nieuwe risico's: het niet realiseren van de bezuinigingen in 2025 (€ 0,3 miljoen) en het ravijnjaar 2026 (€ 1,3 miljoen).

De beperkte stijging van de beschikbare weerstandscapaciteit en de forsere stijging van de benodigde weerstandscapaciteit (als gevolg van stijging van het risico) leiden ertoe dat de ratio van het incidentele weerstandsvermogen per 31 december 2024 verslechterd is van 2,2 naar 1,9. Volgens uw eigen beoordelingstabel kwalificeert dit, overigens nog altijd als ruim voldoende.

4 Belangrijkste bevindingen

4. Belangrijkste bevindingen

Rechtmatigheidsverantwoording

Met het goedkeuren van een aanpassing van de Gemeentewet door de Eerste Kamer op 27 september 2022 is de verplichting voor de accountant om een oordeel te geven over rechtmatigheid uit de wet gehaald. Sinds voorgaand jaar wordt een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen in de jaarrekening. In deze rechtmatigheidsverantwoording legt het college zelf verantwoording af over rechtmatigheid. Dit doet het college door zelf een oordeel te geven of de totstandkoming van de lasten, de baten en de balansmutaties in overeenstemming is met de door de gemeenteraad vastgestelde kaders. Deze kaders liggen vast in de begroting en de gemeentelijke verordeningen alsook in bepalingen in de relevante wet- en regelgeving.

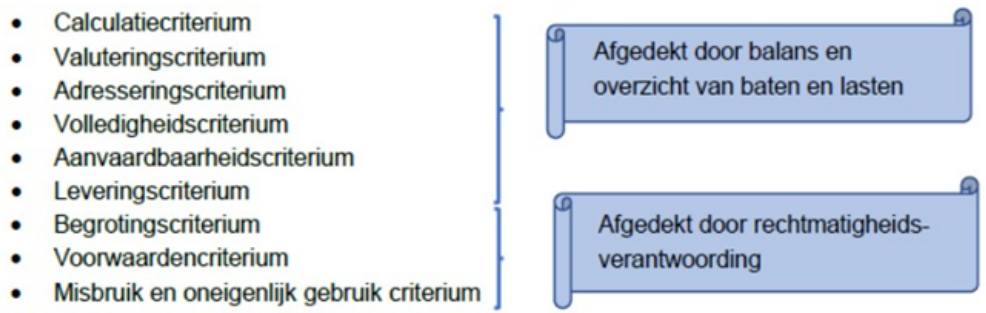
De gedelegeerde regelgeving die relevant is voor het opstellen van de jaarrekening en voor de uitvoering van de accountantscontrole en oordeelsvorming in de controleverklaring is echter niet aangepast voor boekjaar 2024. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) bevatten nog niet de verplichting tot het opnemen van de rechtmatigheidsverantwoording.

De gemeente heeft er evenwel voor gekozen de rechtmatigheids-verantwoording in de jaarrekening en de toelichting hierop in de paragraaf bedrijfsvoering onderdeel te laten zijn van het jaarverslag. Dat is ook zo vastgelegd in de vigerende gemeentelijke financiële verordening (ex artikel 212 Gemeentewet). Op deze wijze heeft de gemeente invulling gegeven aan de aanbeveling van het Rijk om de verantwoording op te nemen, zoals de wetgever had beoogd. Bovendien wordt zo invulling gegeven aan de lokale afspraken tussen het college en de gemeenteraad, zoals opgenomen in de aangepaste verordeningen. Tevens kunnen de toezichthouder en het Rijk gebruik maken van de opgenomen verantwoording.

Alle rechtmatigheidsafwijkingen (individueel en/of cumulatief) boven de door u als raad vastgestelde verantwoordingsgrens van 3% (€ 4,5 miljoen) worden in de rechtmatigheidsverantwoording benoemd. Ons getrouwheidsoordeel over het getrouwe beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten, lasten als van de activa en passiva ziet ook toe op de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording en daarmee op de juistheid en volledigheid van de in de rechtmatigheidsverantwoording vermelde rechtmatigheidsfouten.

4. Belangrijkste bevindingen

Bij het verantwoorden over de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening zijn negen rechtmatigheidscriteria van toepassing. Zes criteria (kunnen) direct van invloed zijn op de posten in de balans en de staat van baten en lasten (zien toe op getrouwheidsaspecten inzake grootte en de samenstelling van zowel de baten en de lasten als van de activa en passiva) en drie criteria zien uitsluitend toe op specifieke rechtmatigheidsaspecten van de baten, lasten en balansmutaties en raken niet de grootte en samenstelling. Het college is verantwoordelijk voor alle negen criteria; in de jaarrekening van het college worden deze afgedekt langs de volgende lijnen:

Op grond van Kadernota rechtmatigheid wordt over de criteria die direct van invloed zijn op de verslaggeving c.q. het getrouwe beeld van de jaarrekening niet gerapporteerd in de rechtmatigheidsverantwoording. In de rechtmatigheids-verantwoording komen dus alleen de drie rechtmatigheidscriteria tot uitdrukking die aanvullend zijn op de criteria die ook gelden voor getrouwheid, te weten: het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en misbruik en oneigenlijk gebruik.

Begrotingscriterium

De rechtmatigheidsverantwoording bevat belangrijke informatie voor het (politieke) verantwoordingsdebat van de gemeenteraad met het college. U stelt als raad met het vaststellen van de begroting de budgettaire kaders voor de uitgaven, investeringen en reservemutaties vast. Met het vaststellen van de financiële verordening op 20 februari 2024 heeft u vastgelegd op welke wijze binnen uw gemeente om moet worden gegaan met begrotingsoverschrijdingen en welke begrotingsonrechtmatigheden als acceptabel worden beschouwd (dus wel onrechtmatig, maar acceptabel).

4. Belangrijkste bevindingen

In de Kadernota rechtmatigheid beveelt de commissie BBV daarnaast aan dat het college de afwijkingen op het begrotingscriterium nader toelicht in de paragraaf bedrijfsvoering in het jaarverslag. Er is sprake van een begrotingsonrechtmatigheid als het college:

1. bij de realisatie van doelen en het realiseren van activiteiten de door de gemeenteraad vastgestelde budgetten voor wat betreft de lasten of investeringsbudgetten overschrijdt en de begroting niet tijdig met begrotingswijzigingen is aangepast;
2. toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves doorvoert die niet door de gemeenteraad zijn vastgesteld en
3. als bij onderschrijdingen van lasten of investeringsbudgetten en/of lagere of hogere baten dan begroot (3) en deze niet tijdig gemeld zijn.

Wij hebben vastgesteld dat er lastenoverschrijdingen ten opzichte van de geautoriseerde begroting op 2 begrotingsonderdelen zijn (€ 1,2 miljoen). Er zijn geen overschrijdingen van investeringskredieten. In de financiële verordening is door de raad afgesproken met het college in welke gevallen een begrotings- of kredietoverschrijding acceptabel is. Op basis van de afspraken zijn beide overschrijdingen acceptabel aan te merken.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium ziet toe op voorwaarden die gelden voor de uitvoering van de financiële beheershandelingen. Deze voorwaarden komen voort uit externe- en interne regelgeving en hebben betrekking op aspecten zoals: doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur voor zover deze relevant zijn voor de financiële rechtmatigheid. In het door u vastgestelde normenkader is een inventarisatie van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving opgenomen. Het niet in acht nemen van de geldende voorwaarden bij financiële beheershandelingen leidt tot een onrechtmatigheid die het college moet toelichten in de rechtmatigheidsverantwoording als de verantwoordingsgrens (op basis van individuele en/of cumulatieve onrechtmatigheden) wordt overschreden.

Een belangrijk onderdeel van het voorwaardencriterium is de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen. Europese aanbestedingswetgeving is complexe materie en het blijkt in de praktijk moeilijk volledig te beheersen. De gemeente heeft dit ook onderkend en heeft derhalve een spendanalyse uitgevoerd.

4. Belangrijkste bevindingen

Uit de controle op de rechtmatigheid van de inkopen blijkt dat voor achttal gemeentelijke overeenkomsten met een inkoopwaarde van in totaal € 0,5 miljoen niet de juiste procedure is gevolgd. Wij hebben de gemeentelijke controlewerkzaamheden inhoudelijk beoordeeld en delen deze conclusie.

Er zijn tot slot ook voorwaarden waar geen mogelijk financieel gevolg aan is verbonden. Dan is er sprake van een formele rechtmatigheidsfout. Deze situatie doet zich ook voor bij het niet naleven van de Kasgeldlimiet en Renterisiconorm van de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). Maar ook bij bijvoorbeeld het niet naleven van de termijnen van de subsidieverordening. Volgens een stellige uitspraak van de Commissie-BBV betreffen deze afwijkingen van het voorwaardencriterium formele rechtmatigheidsfouten die in de paragraaf bedrijfsvoering worden gerapporteerd. Ten aanzien van de naleving van de renterisiconorm, het kasgeldlimiet en de naleving schatkistbankieren merken wij op dat de gemeente zich aan de wettelijke normen heeft gehouden, zoals ook toereikend is toegelicht in de paragraaf financiering respectievelijk de jaarrekening. Een toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering is dus hiervoor niet noodzakelijk.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O)

Het college is verantwoordelijk voor het inrichten van effectieve maatregelen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsregels om overheidssubsidies en bijdragen te ontvangen dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Deze maatregelen hangen veelal samen met de interne beheersing ter borging van het voorwaardencriterium. Het college heeft een Nota misbruik en oneigenlijk gebruik vastgesteld. Deze is in juli 2022 door het college met de raad gedeeld. Het college heeft een uitspraak gedaan in hoeverre het M&O-beleid feitelijk wordt nageleefd en of de getroffen maatregelen effectief werken. Hieruit zijn geen zaken naar voren gekomen die gerapporteerd moeten worden.

Gezien het feit dat de bevindingen inzake begrotingsrechtmatigheid (€ 1,4 miljoen) en het voorwaardencriterium (€ 0,5 miljoen) gezamenlijk onder de verantwoordingsgrens blijven heeft het college terecht geconcludeerd in de rechtmatigheidsverantwoording dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens van € 4,5 miljoen.

4. Belangrijkste bevindingen

Grondexploitatie

Ten opzichte van 31 december 2023 is de balanswaarde van de post grondexploitatie gewijzigd van € 9,5 miljoen naar € 10,2 miljoen. De wijziging van de boekwaarde gedurende 2024 is als volgt samen te vatten:

(x € 1.000)	2024	2023
Boekwaarde per 1 januari	4.304	3.283
Investeringen	324	1.423
Grondverkopen	-2.328	- 300
Tussentijdse winstneming / afgesloten projecten	-	-
Mutatie verliesvoorziening	1.174	-102
Boekwaarde per 31 december	**3.474**	**4.304**

Ontwikkeling 2024

In 2024 is voor € 2,3 miljoen aan gronden verkocht. Deze verkochte gronden maken deel uit van het complex Heteren Centrum. Met de levering van de grond is het complex afgesloten. Aan investeringen is in 2024 € 0,3 miljoen uitgegeven. In totaal zijn er nog € 5,4 miljoen aan opbrengsten te realiseren en € 1,9 miljoen aan kosten.

Verliesvoorziening

De voorziening verlieslatende contracten is ten opzichte van 2023 met € 1,2 miljoen afgenomen. Dit is vooral het gevolg van het afsluiten van het complex Heteren Centrum. Onderstaand is de ontwikkeling van de verliesvoorziening in kaart gebracht:

(x € 1.000)	2024	2023
Stand voorziening per 1 januari	4.304	4.063
Mutatie	1.174	-102
Stand voorziening per 31 december	3.474	4.304

De verliesvoorziening bedraagt per balansdatum € 3,5 miljoen en deze ziet toe op alle vier resterende complexen.

4. Belangrijkste bevindingen

Sociaal Domein

De gemeente Overbetuwe voert diverse regelingen uit in het sociaal domein waarbij taken veelal zijn ondergebracht bij derde partijen. Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de belangrijkste onderdelen en door wie deze werkzaamheden uitgevoerd worden:

Onderdeel	Uitvoerder	Bepaling last boekjaar
Uitkeringen (Participatiewet)	Zelfstandig	n.v.t.
Jeugdwet Zin	Zelfstandig	n.v.t.
Wmo Zin	Zelfstandig	n.v.t.
PGB's	Sociale verzekeringsbank	Mandatering

Uitkeringen (Participatiewet)

De taken rondom de Participatiewet voert uw gemeente in eigen beheer uit. Om vast te stellen of de uitkeringen in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving zijn verantwoord hebben wij dossiercontroles uitgevoerd. Wij hebben vastgesteld dat de uitkeringen in overeenstemming met de van geldende wet- en regelgeving zijn verantwoord.

Jeugdwet Zorg in natura en Wmo - Zorg in natura

De uitvoering van deze taken vindt plaats binnen de gemeente in regionale samenwerking. Hiervoor zijn zorgleveranciers gecontracteerd, die in opdracht van de gemeente zorg leveren aan cliënten. De verantwoording van de daaruit voortkomende lasten vindt plaats in de jaarrekening van de gemeente, waardoor ook de eindverantwoordelijkheid voor de controle van de prestatielevering uiteindelijk bij de gemeente berust. De gemeente is echter niet de prestatieafnemer.

Met de (grote) zorgaanbieders is daarom afgesproken dat zij op basis van het controleprotocol van Ketenbureau i-Sociaal Domein (iSD) een controleverklaring verstrekken over de juistheid en volledigheid van de geleverde en gedeclareerde zorg in natura (hierna: ZIN) in het boekjaar.

Deze (goedkeurende) controleverklaringen heeft de gemeente nodig om zekerheid te krijgen dat alle gefactureerde zorg conform indicatie is geleverd en gefactureerd, voor de juiste prijs is gefactureerd en aan een inwoner van de gemeente is verstrekt.

4. Belangrijkste bevindingen

Ondanks de tijdige uitvraag van de controleverklaringen heeft uw gemeente nog niet van alle zorgaanbieders een controleverklaring ontvangen. Eveneens is niet bekend wanneer deze controleverklaringen wel beschikbaar zijn voor uw gemeente. Daarbij komt dat geen controleverklaringen worden ontvangen van aanbieders met minder dan € 125.000 omzet in de regio (MGR). Het voorgaande zorgt voor onzekerheden op het gebied van de juistheid en volledigheid (getrouwheid en rechtmatigheid) van de kosten inzake de levering van de ZIN – jeugd en ZIN – Wmo van € 1.067.000 respectievelijk € 272.000. Deze onzekerheden wegen wij mee in ons oordeel bij de jaarrekening van de gemeente.

Eigen bijdrage Wmo

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding, zorg in natura of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen. De gemeente Overbetuwe heeft deze onzekerheid in de jaarrekening 2024 toereikend toegelicht.

PGB's

De Sociale Verzekeringsbank (hierna: SVB) heeft over 2024 een verklaring met beperking bij de verantwoording PGB-stromen inzake de Jeugdwet. Met betrekking tot de Wmo is voor het eerst een goedkeurende controleverklaring ontvangen. Evenwel ziet de controleverklaring niet toe op de daadwerkelijke levering van zorg.

Aangezien het de verantwoordelijkheid van de gemeente zelf blijft om de prestatielevering ten aanzien van de PGB-bestedingen vast te stellen heeft de gemeente aanvullend c.q. zelfstandig onderzocht heeft of de kosten nauwkeurig verantwoord zijn. Uit dit onderzoek blijken verder geen afwijkingen. Eventuele onzekerheden zijn daarmee afdoende ondervangen

4. Belangrijkste bevindingen

Jaarverslag

In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. De paragrafen maken deel uit van het jaarverslag en vallen dus niet onder de controle van de jaarrekening. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening, waaronder de staat van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting, zoals in de jaarstukken 2024 is opgenomen.

Voor de accountantscontrole onderzoeken wij het jaarverslag om vast te stellen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat en of het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720 is vereist. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Wij hebben geen strijdigheden geconstateerd tussen de in het jaarverslag opgenomen informatie en het beeld van de jaarrekening en geen materiele afwijkingen gesignaleerd.

Element jaarverslag	Onze waarneming
Vereisten BBV	Uw jaarverslag bevat in materiële zin de vereiste informatie op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en 26 BBV.
Verenigbaar	Uw jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.
Paragrafen	Alle verplichte paragrafen zijn opgenomen en zijn kwalitatief van voldoende niveau.
Informatiewaarde	De toelichtingen zijn goed leesbaar en geven een adequate analyse tussen het uitgevoerde beleid en de financiële gevolgen.
Incidentele baten en lasten	De toelichting op de incidentele baten en lasten voldoet aan de eisen vanuit het BBV.
Fraude	Fraude en de frauderisicoanalyse is een steeds belangrijker thema. In de paragraaf bedrijfsvoering besteed u aandacht aan deze onderdelen. Wij zien dit als een zeer positieve toevoeging.

4. Belangrijkste bevindingen

SiSa

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2024. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is.
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is.
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage.

In bijlage A bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

4. Belangrijkste bevindingen

WNT verantwoording

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet normering topinkomens (WNT) gecontroleerd. Op basis van deze wet zijn de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector en de uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen wettelijk gemaximeerd. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. In 2024 is de gemeentesecretaris vertrokken. Deze positie is vervolgens tijdelijk vervuld in interim basis en vanaf 1 december is de nieuwe gemeentesecretaris in dienst getreden. Wij hebben vastgesteld dat deze wijzigingen juist en volledig zijn verantwoord in de jaarstukken.

Voor topfunctionarissen geldt naast de maximering van de bezoldiging en eventuele uitkering wegens beëindiging van het dienstverband een publicatieverplichting in de jaarrekening. Deze publicatieverplichting geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen met een dienstbetrekking, indien hun bezoldiging het algemene bezoldigingsmaximum (naar rato van de omvang van het dienstverband) overschrijdt.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2024 niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Wij willen benadrukken dat de naleving van de anticumulatiebepaling (het nagaan of topfunctionarissen van uw gemeente betrokken zijn bij andere organisatie c.q. nevenactiviteiten hebben die onder de WNT vallen) overigens geen onderdeel uitmaakt van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden.

5 Bevindingen interne beheersing

5. Interne beheersing

Algemeen

Naar aanleiding van onze tussentijdse controle over 2024 hebben wij op 8 november 2024 een management letter uitgebracht. Onze doelstelling van deze controle is om een beeld te krijgen of de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle toereikend zijn in het kader van onze opdracht tot de controle van de jaarrekening van uw gemeente. Dit beeld is in belangrijke mate bepalend voor onze risico-inschatting en hiermee voor de omvang en diepgang van onze werkzaamheden die wij bij de jaarrekeningcontrole moeten uitvoeren teneinde de gewenste zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening géén materiële fouten bevat. Uit onze risico-inschatting komen een aantal risicogebieden naar voren die een verhoogd risico met zich meebrengen op een materiële fout in uw jaarrekening.

Wij hebben in onze management letter gerapporteerd dat geen significante tekortkomingen in de AO/IC zijn geconstateerd. Er zijn, ten opzichte van de management letter 2023 drie bevindingen afgerond en er is sprake van één nieuwe bevinding.

Met ingang van boekjaar 2024 is de gemeente Overbetuwe overgestapt naar een nieuwe financiële applicatie. Dit heeft veel inzet gevraagd van de betrokken medewerkers. In lijn met voorgaande jaren constateren we dat de organisatie aandacht heeft voor het verbeteren van de inrichting van de interne beheersing. We zien dat afgelopen periode weer belangrijke stappen zijn gezet. Dit is vooral zichtbaar binnen het sociaal domein, binnen deze afdeling is geïnvesteerd in drie kwaliteitsmedewerkers die vanuit een duidelijke visie samenwerken.

Daarnaast zien we ook dat voor het proces inkopen duidelijke verbeteringen zijn ingezet, zoals bijvoorbeeld de implementatie van de verplichtingenadministratie en de blijvende aandacht voor (de onderbouwing van de controle op) prestatielevering. Voor deze beide onderdelen is het van belang dat alle gebruikers op een eenduidige en consequente wijze gebruik maken van de opgezette structuur, met name hieraan valt nog aan waarde te winnen.

5. Interne beheersing

Geautomatiseerde gegevensverwerking

Wij rapporteren onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in dit verslag. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de accountantscontrole van de jaarrekening niet specifiek is gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. U maakt voor één applicatie gebruik van diensten van derden als het gaat om continuïteit, in de externe assurance-verklaring vanuit deze partij hebben we vastgesteld dat de beheersingsdoelstelling ten aanzien van continuïteit niet behaald is. Over het jaar 2024 heeft u hiervan geen impact ondervonden. De jaarrekeningcontrole heeft geen verdere tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Onze controle was en is niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen specifieke opdracht van het management ontvangen. Evenwel wordt IT een steeds belangrijker onderdeel van de bedrijfsvoering en daarmee ook van de jaarrekening-controle.

Uit onze IT-audit komt naar voren dat op de door ons geïdentificeerde aandachtsgebieden van automatisering het netwerk voldoende waarborgen bevat, maar dat voor alle applicaties nog verbeteringen mogelijk c.q. noodzakelijk zijn op de onderdelen autorisatie en wijzigingsbeheer. Uit de derden verklaring bij de financiële applicatie over 2023 blijken diverse tekortkomingen. Deze hebben, indien de rapportage voor 2024 deze ook vermeldt, ook gevolgen voor de jaarrekeningcontrole en dan specifiek op de betrouwbaarheid van het standaardlijstwerk. Daarnaast maken de bevindingen uit de derden verklaring de gemeente Overbetuwe ook kwetsbaar op het gebied van dataveiligheid. Wij adviseren het college prioriteit te geven aan het versterken van de interne beheersing rondom de IT omgeving. Zowel met betrekking tot genoemde bevindingen met betrekking tot autorisatie en wijzigingsbeheer alsook met betrekking tot diensten van derden.

Tot slot hebben wij een cybersecuritycheck uitgevoerd. Hiervoor scoort u op de onderdelen Response en Protect hoger dan de gestelde best practice terwijl op de onderdelen Detect en Recovery nog ruimte is voor verbetering

6 Overige onderwerpen

6. Overige onderwerpen

Bevestiging onafhankelijkheid

Wij zijn van mening dat wij onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming niet is aangetast, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta).

Hierbij bevestigen wij dat wij geen geschenk en/of een persoonlijke uiting van gastvrijheid van uw gemeente hebben ontvangen met een waarde van meer dan honderd euro.

Kwaliteitsborging

Baker Tilly heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om haar onafhankelijkheid en die van haar medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- Jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners, professionals en ondersteunende stafdiensten
- Cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder de beoordeling of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten
- In- en extern kwaliteitsonderzoek
- Twee registeraccountants betrokken bij wettelijke controleopdrachten
- Reviews door partners die niet betrokken zijn bij de opdracht ter waarborging van een deugdelijk / deskundig oordeel

Op deze controleopdracht zijn geen specifieke maatregelen getroffen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Schriftelijke bevestigingen

Wij hebben aan het management schriftelijke bevestigingen gevraagd in het kader van onze controle. Deze bevestigingen hebben betrekking op de verantwoordelijkheid van het management voor het opstellen van de jaarrekening, voor het volledig verantwoorden van transacties en voor het aan ons verschaffen van alle relevante informatie.

Wij hebben de schriftelijke bevestigingen van het management verkregen.

6. Overige onderwerpen

Aanpassing BADO en BBV

Op 16 april jl. is de aanpassing van Besluit begroting en verantwoording (BBV) en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) gepubliceerd in de Staatscourant. Daarmee komt er een einde aan de imperfecte wet- en regelgeving, die ontstond met het aanpassen van de Gemeentewet. Met die aanpassing werd geen rechtmatigheidsoordeel meer van de accountant gevraagd. Ter vervanging zou in de jaarrekening van de decentrale overheden op grond van aangepaste wet- en regelgeving met ingang van 2023 een rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen. De gedelegeerde regelgeving die relevant is voor het opstellen van de jaarrekening en voor de uitvoering van de accountantscontrole 2024 en oordeelsvorming in de controleverklaring (BADO en BBV) was hierop echter nog niet aangepast.

In de aanpassing van BADO is echter nog een belangrijke wijziging opgenomen: de maximale goedkeuringstolerantie van 1% voor fouten en 3% voor onzekerheden (dus samen 4%) wijzigt met ingang van boekjaar 2025 in een maximale goedkeuringstolerantie van 2% voor afwijkingen. Met afwijkingen worden zowel fouten als onzekerheden bedoeld. Daarnaast wijzigt ook de grondslag voor de goedkeuringstolerantie van *lasten inclusief toevoegingen aan de reserves* naar *lasten exclusief toevoegingen aan de reserves*. De lat komt daarmee voor uw organisatie dus hoger te liggen.

Voor de rechtmatigheidsverantwoording geldt dat deze met ingang van 2025 maximaal 2% van de lasten exclusief toevoegingen aan de reserves mag bedragen, waar dat in 2023 en 2024 nog maximaal 3% van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves mocht zijn.

Om deze wijzigingen goed in de organisatie in te bedden adviseren wij u om te kijken of aanpassing van de financiële verordening, de controleverordening, het controleprotocol en het interne controleplan aan de orde is.

6. Overige onderwerpen

Duurzaamheidsverslaggeving: last of must have?

De eisen rondom duurzaamheidsverslaggeving (Corporate Sustainability Reporting Directive) voor bedrijven zijn de afgelopen jaren zeer actueel geworden. Hoewel op dit moment ter discussie staat welke bedrijven wanneer verplicht moeten gaan rapporteren, is de ontwikkeling echt ingezet.

Ongeacht de precieze kaders van de wettelijke verplichting onderkennen bedrijven dat rapporteren over hun prestaties rondom milieu (**E**nvironment), mensen (**S**ocial) en governance (**G**) ook aanzienlijke voordelen kan opleveren, zeker daar waar eindgebruikers of andere belanghebbenden hier grote waarde aan hechten. Voor de publieke sector gelden er nog zeker geen verplichtingen en de verwachting dat die er snel gaan komen is er ook niet. Tegelijkertijd vinden we het begrip ‘duurzaamheid’ terug in vrijwel elk coalitieakkoord, programmabegroting of jaarstukken. Ook zaken als de Regionale Energie Strategie (RES), Brede Welvaart en de relatie tussen inwoners en publiek bestuur ontbreken niet, stuk voor stuk onderdelen van ESG (Environment, Social, Governance). Het rapporteren ten aanzien van duurzaamheid is dus niet iets wat bij nul begint. De gemeente heeft in de jaarstukken 2024 hier ook al heel proactief op voorgesorteerd.

Onlangs hebben wij een webinar gehouden voor de publieke sector. Duurzaamheidsverslaggeving kwam hierin ook aan de orde. In dit webinar spraken Michiel Ellens, business developer decentrale overheid van de BNG, en David Zijlmans, partner Business Advisory van Baker Tilly, over dit onderwerp. Bij een poll onder de deelnemers aan het webinar blijkt dat van de populatie van gemeenten, waterschappen en provincies, 40% een zelfstandig programma duurzaamheid heeft opgenomen in de P&C documenten. In 26% van de aanwezige populatie wordt gebruik gemaakt van een paragraaf duurzaamheid. De overige 34% heeft geen specifiek onderdeel in begroting en jaarrekening opgenomen.

Michiel Ellens gaf aan dat de BNG, als belangrijke financier van de decentrale overheid, te maken heeft met de verplichtingen vanuit de EU om zorg te dragen voor sustainable finance/duurzame financiering. Dat betekent dat de bank ook inzicht moet hebben en inzicht moet verstrekken in haar jaarverslag of het geld dat als financiering beschikbaar wordt gesteld ook bijdraagt aan de doelstellingen van het verdrag van Parijs (zoals halvering van de CO2-uitstoot in 2030 ten opzichte van 1990). Het zou zelfs zo kunnen zijn dat financiering van duurzame initiatieven goedkoper wordt en financiering van niet-duurzame initiatieven duurder wordt voor de decentrale overheid.

6. Overige onderwerpen

Kortom op korte of iets langere termijn zal de BNG (en dit geldt ook voor andere banken) inzicht willen krijgen in de duurzaamheidsprestaties van gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen.

David Zijlmans ging in op mogelijke instrumenten die kunnen worden ingezet om de duurzaamheidsprestaties in kaart te brengen. Hij riep daarbij op om selectief te zijn, zeker in het begin, start bij zaken die al meetbaar zijn en dus ook kunnen worden gerapporteerd. Maak ook gebruik van bronnen en data die al beschikbaar zijn. Wees daarbij alert dat een publieke organisatie enerzijds te maken heeft met de prestaties van de eigen organisatie, maar anderzijds ook de prestaties van het eigen areaal kan beïnvloeden door gerichte beleidsvorming. Landelijk zijn er meerdere initiatieven rondom duurzaamheidsverslaggeving door de decentrale overheid. Zo is er een handreiking aangeboden aan de commissie BBV, de commissie BADO en het Ministerie van BZK. Wij hebben als Baker Tilly zelf een ESG Overheidskompas ontwikkeld, waarin wij onze expertise vanuit de rapporteringsverplichtingen voor het bedrijfsleven hebben ingezet om tot een overheidsvariant te komen. In dit ESG Overheidskompas komen ook de welbekende 3W-vragen aan de orde:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat mag het kosten?

Zo sluit dit ESG Overheidskompas naadloos aan op de richtlijnen voor de programmabegroting en -verantwoording.

En dan wilt u natuurlijk nog het antwoord op de vraag: duurzaamheidsverslaggeving een last of een must have? – In onze overtuiging een must have voor de publieke sector. Daarbij uitdrukkelijk de kanttekening: stel alleen doelstellingen daar waar je ook significante invloed op kan uitoefenen, draag dan ook zorg voor de juiste brondata en stuur op basis van de uitkomsten. Dan is het een must have voor beleidsontwikkeling.

6. Overige onderwerpen

Grip op grote projecten

Grote projecten komen vooral voor bij (lokale) overheden: waterschappen, gemeenten, provincies. In een snel veranderende wereld beïnvloeden interne en externe factoren de uitvoering van grote projecten. Budgetoverschrijdingen en vertragingen liggen op de loer, maar met een sterke voorbereiding en strategische sturing zet je risico's om in kansen. Transparantie over je projectdoelen en (samen)werkprocessen geven je grip. De juiste strategische aanpak maakt grote projecten succesvol en toekomstbestendig.

In het kader van natuurlijk advies delen wij praktische inzichten met u om te zien hoe dit er in de praktijk uitziet. In dit praktijkverhaal vertellen we over het omvangrijke Zeeuwse project 'Dijkversterking Hansweert', dat binnen tijd én budget wordt uitgevoerd.

6. Overige onderwerpen

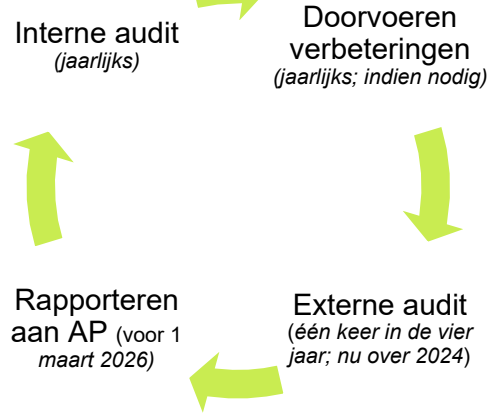
Audit Wet politiegegevens (Wpg)

Zet uw organisatie opsporingsambtenaren in? Heeft u als gemeente boa's in dienst? In dat geval zijn de Wet politiegegevens (Wpg) en Besluit politiegegevens buitengewoon opsporingsambtenaren (Bpg boa) waarschijnlijk voor uw organisatie van toepassing. Wij informeren u graag over de auditplicht.

Verschil Wpg en AVG?

Bij specifieke taken op het gebied van opsporing is voor de beveiliging van persoonsgegevens de Wet politiegegevens van toepassing, niet de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De Wpg komt in grote lijnen overeen met de AVG. Toch zijn er ook belangrijke verschillen. Het meest in het oog springende verschil is de auditplicht op de gegevens-verwerking bij opsporingstaken. Jaarlijks bent u verplicht om een interne Wpg audit uit te voeren. Eenmaal in de vier jaar dient uw organisatie een externe Wpg audit uit te laten voeren. De diepgang van de externe Wpg audit betreft opzet, bestaan en werking.

Hoe ziet de cyclus [illegible]?

Wpg-audit 2024

In 2025 dient de externe Wpg audit over 2024 te worden uitgevoerd. Uiterlijk 1 maart 2026 dienen Boa-werkgevers de Wpg assurance rapportage over 2024 in te leveren bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Het is van belang dat uw organisatie tijdig de Wpg audit laat uitvoeren. Baker Tilly voert bij een groot aantal organisaties in de publieke sector de Wpg audit uit. Graag gaan wij met uw organisatie in gesprek over de Wpg audit en op welke wijze Baker Tilly u hierbij kan ondersteunen.

7 Bijlagen

Bijlage A: SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2024 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2025 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagen affaire			
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid (2023- 2026 (OAB)			
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
E20	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021			
E26	Spoorse doorsnijdingen, tranche 1			
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021 – 2027 (SiSa tussen medeoverheden)			
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022 – 2023			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

Bijlage A: SiSa-bijlage

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2024			
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T gemeentedeel 2024			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 gemeentedeel 2024			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB) gemeentedeel 2024			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T(exclusief BOB)_gemeentedeel 2024			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T gemeentedeel 2024			
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T gemeentedeel 2024			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T gemeentedeel 2024			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

Bijlage A: SiSa-bijlage

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen gemeentedeel 2024			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2024			
G4	Tozo 2 gemeentedeel 2024			
G4	Tozo 3 gemeentedeel 2024			
G4	Tozo 4 gemeentedeel 2024			
G4	Tozo 5 gemeentedeel 2024			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T gemeentedeel 2024			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2024			
G10	Wet inburgering gemeentedeel 2024			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_ gemeentedeel 2024			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T gemeentedeel 2024			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

Bijlage A: SiSa-bijlage

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G13	Besteding/baten onderwijsroute gemeentedeel 2024			
G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2024			
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024 - 2025			
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken			
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023 - 2026			
H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023 – 2026 (SiSa tussen medeoverheden)			
J32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen			
J55	Aanpak energiearmoede			
J94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen en eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma			
J97	Regeling huisvesting grote gezinnen vergunninghouders 2023			
J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls			
J209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen			
K1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding			
K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid			
M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

Bijlage B: Ongecorrigeerde controleverschillen

De hieronder opgenomen tabel met ongecorrigeerde controleverschillen wordt verstrekt aan het college en wordt als bijlage bij de Bevestiging bij de jaarrekening gevoegd. Wij hebben de ongecorrigeerde verschillen met het college besproken. Wij zijn van mening dat verschillen zoveel mogelijk door het college moeten worden gecorrigeerd, echter wij kunnen instemmen met de overwegingen van het college om deze verschillen niet te corrigeren, aangezien deze bedragen niet materieel zijn voor het inzicht van de jaarrekening. De geconstateerde fouten en onzekerheden ten aanzien van getrouwheid zijn lager dan de door u vastgestelde controletolerantie van 1% respectievelijk 3% van de totale lasten. Positieve bedragen hebben een positief effect op het resultaat, een bedrag tussen haakjes heeft een negatief effect op het resultaat.

Fouten

Aard van de controleverschillen	
	€ 0
Totaal ongecorrigeerde controleverschillen	**€ 0**
Effect niet gecorrigeerde controleverschillen voorgaande jaarrekening	€ 0
Totaal	**€ 0**

Onzekerheden

Aard van de controleverschillen	Getrouwheid
Prestatielevering Jeugdwet – zorg in natura	€ 1.067.000
Prestatielevering Wmo – zorg in natura	€ 272.000
Totaal onzekerheden	**€ 1.339.000**

Contact

drs. W.W.L.A. (Wout) Wentink RA
Externe accountant
+ 31 6 15 38 17 56
w.wentink@bakertilly.nl

E.R.M. (Emmy) Friesen MSc RA
Manager Audit
+ 31 6 21 92 16 95
e.friesen@bakertilly.nl

Kerkenbos 10-27, 6546 BB Nijmegen

Baker Tilly (Netherlands) B.V. trading as Baker Tilly is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.

Alle diensten worden verricht op basis van een overeenkomst van opdracht, gesloten met Baker Tilly (Netherlands) B.V., waarop van toepassing zijn de algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nr. 24425560. In deze voorwaarden is een beperking van aansprakelijkheid opgenomen.

bakertilly

